

باز هم در زمینه نافرمانی های مدنی (4)

دکتر منوچهر گنجی

امکانات مالی

به درستی میگویند که پول نقش شیر مادر برای طفل خردسال را در مبارزات سیاسی ایفا میکند. یکی از مهمترین خصوصیات رهبران مبارزات نافرمانی های مدنی ، علاوه بر کار تشکیلاتی سازمان یافته هنر آنان در گردآوری امکانات مالی و غیر مالی ضروری ، مانند ماشین آلات ، محل کار ، وسایل کار مانند انواع لوازم التحریر ، دستگاه و ماشین های محاسبه گر و چاپ و تکثیر ، امکانات مخابراتی همچون تلفن های همراه ، دورنما، سیستم های بیسیم ، مخارج عمومی شامل مسکن و غذا و هزینه های مسافرتی و مخارج درمانی و غیره برای مبارزان است.

انواع کمک ها : این کمک ها شامل کمک های اعضای متمکن در میان مبارزان ، کمک های دوستان و فامیل مبارزان ، کمک های تجار ، کارخانه داران و سایر افراد متمکن، کمک های ایرانیان آزادیخواه در خارج از کشور و در برخی مواقع کمک های سازمانهای غیر دولتی خارج از کشور، مانند اتحادیه های کارگری خارج از کشور، سازمان های زنان و جوانان در سایر کشور و ... میشود.

در مبارزات سالهای 97 - 1996 مردم یوگسلاوی علیه میلوسویچ نقش پول تنها رقمی معادل فقط 20 درصد امکانات غیر انسانی ضروری را تشکیل میداد. دانشجویان از امکانات داخل دانشگاهها برای بسیاری از کارهای ضروری دفتری و همچنین از داخل خانه های دانشجویان متمکن برای سایر امور استفاده مینمودند. صاحبان تاکسی ها آنها را مجاناً از نقطه ای به نقطه دیگر مورد نظر می بردند. چاپخانه ها مجاناً اعلامیه ها و پوستر های آنان را چاپ میکردند، مراکز آتش نشانی ها بلندگوهای خود را برای استفاده در اجتماعات در دسترس آنها میگذاشتند، همچنین کلیساها اجازه استفاده از بلندگوهای خود را برای آنها فراهم کرده بودند.

سؤال هایی که باید مبارزان هر شاخه با خود مطرح کنند:

- 1 - احتیاجات مالی آنها چیست؟
- 2 - به چه مقدار پول می توان از طریق فعالیت های بسیج مالی دسترسی پیدا کرد؟
- 3 - حدوداً چند نفر در شاخه خود در امر بسیج مالی مشارکت خواهند داشت؟
- 4 - آیا آنها الزاماً عضو کمیته مالی هستند؟
- 5 - به چه تعداد افراد مستعد در امر قانع سازی، و برخوردار از يك شخصیت توأم با اعتماد به نفس جهت تحت نفوذ قرار دادن اعتماد دیگران احتیاج است ؟

6 - فعالیت بسیج مالی شاخه از چه تاریخی آغاز میشود و آیا این کار هماهنگ با سایر شاخه ها انجام میشود؟

7- تاریخ آغاز و پایان این فعالیت ها معمولا چه زمانی است؟

8 - آیا شاخه تعداد کافی داوطلب آماده برای همکاری در این زمینه دارد؟

9 - شخصی که مسئول بسیج مالی و اداره امور مالی در شاخه است کیست؟

10 - آیا این شخص موجه و مورد اطمینان است و میتواند اعتماد کمک دهندگان با لقوه را جلب کند؟

اداره امور فعالیت های نافرمانی

انواع این فعالیت ها شامل اعتراض ها، عدم همکاری ها، نافرمانی ها، تحریمها، کم کاری ها، اعتصاب ها، بست نشستن ها، تظاهرات مسالمت آمیز خیابانی.... تهیه و ارسال اطلاعیه مطبوعاتی و دعوت از نمایندگان رسانه های داخل و خارج برای حضور در مراسم تظاهرات، اعتصاب ها.....

منابع انسانی

منبع اصلی توان سیاسی هرگونه جنبشی را کمک های داوطلبانه افراد جامعه تشکیل میدهد. آنها هستند که دانش، اطلاعات و تخصص های گوناگون را تقریبا" به طور رایگان در اختیار جنبش آزادیخواهان قرار میدهند که تعدادشان هر روز فزونی می یابد. این افراد یا به کلام دیگر نیروی داوطلب در واقع حکم نیروی زمینی مبارزان بدور از خشونت را بازی میکنند آنها قدرتی را تشکیل میدهند که در نهایت در نبرد با نیروهای سرکوبگر رژیم برنده خواهند شد چون در نهایت نیروهای سرکوب رژیم احساس تنها بودن را کنار گذاشته به صف مردم پیوسته، از اطاعت و فرمانبرداری کور کورانه از رژیم سر باز خواهند زد.

اهمیت نیروی داوطلب : نیروی داوطلب استخوان بندی هر فعالیت سیاسی مهم را تشکیل میدهد. گرد هم آوردن و حفظ یک گروه عظیم داوطلب فعال و حامی تنها راه موفقیت هر فعالیت مهم سیاسی را تشکیل میدهد.

رمز موفقیت هر گروه سیاسی فعال آزادیخواه امروز (1) در افزودن مستمر به تعداد علاقه مندان و فعالان خود؛ (2) در برقراری ارتباط با حامیان با لقوه ای که به دلایلی امروز نمیتوانند بطور علنی و مستقیم خود را ظاهر سازند و بالاخره (3) در یافتن راهحالی است برای ایجاد انگیزه در میان توده مردم، فعال نمودن آنها و پیوستن به آن گروه سیاسی نهفته است.

مردم معمولا" علاقه دارند جزئی، هر آنچه کوچک، از آن چیزی باشند که بنظرشان مهم می آید و میتواند تغییرات مطلوب نظر آنها را باعث شود و احساس تاثیر گذاری در وجود آنها را تطمیع نماید. فعالیت در کارهای جنبش آزادیخواهان ایران، همچنین میتواند احتیاج ارتباط و نزدیکی با همفکران را پاسخ داده و تغییرات مثبت روانی در روال زندگی مبارزان ایجاد نماید و مانع احساس تنهایی، وقت کشی و کارهای جنبی تکراری بی نتیجه و خسته کننده و

اعتیاد در میان آنان شود.

چگونه باید بطور دائم به جذب فعالان و حامیان جدید پرداخت؟

افزودن مداوم جمع فعالان مبارز و حامیان را باید یک کار دائمی مهم و مداوم تلقی نمود. باید از موقعیت های گوناگون بدین منظور استفاده نمود و امکاناتی ایجاد نمود تا از آن طریق بتوان به طور مداوم اطلاعات درست و بیشتری راجع به مسائل و شرایط کشور و برنامه های مبارزان در اختیار مردم گذاشت و حمایت آنان را نسبت به مبارزه و مشارکت در آن برانگیخت. باید شرایطی ایجاد نمود تا افرادی که هنوز تصمیم به مشارکت در مبارزه نگرفته اند ، لاقلاً به عنوان حامی مبارزان آزادیخواه در صحنه حضور پیدا کنند. افراد اغلب در مراحل اولیه برای پیوستن به مبارزان محتاج به برقراری ارتباط با آنها و تشویق از جانب آنها هستند، تا تصمیم نهائی خود را بگیرند.

فراموش نباید کرد که مردم اصولاً به گروه و دسته و سازمانی میپیوندند که به نظرشان کار آمد و مهم مینمایند . به همین دلیل بسیاری علاقه دارند که نقش مهمی در آن داشته باشند و پس از تهیه لیست مشخصات حامیان و اعضای شاخه که در حالت طبیعی باید بطور مداوم در حال افزایش باشد به مرحله بعدی که تقسیم بندی آنها میباشد وارد میشویم. این کار از طریق مسئول و اعضای اولیه شاخه یا کمیته ای که بدین منظور تعیین شده است انجام میشود و هر چند وقت مورد اصلاح و تغییرات لازم قرار میگیرد. تقسیم بندی به قرار زیر است:

افرادی که در جلسات شاخه شرکت میکنند

داوطلبان انجام کارهای خاص که الزاماً در تمام جلسات شاخه حضور ندارند

حامیانی که در تظاهرات و مراسم عمومی شرکت میکنند و در شرایط عادی باید هر روز به تعداد آنها افزوده شود.

با توجه به ازدیاد مداوم تعداد حامیان و داوطلبان، تعداد افراد فعال در بخش 2 و 3 باید بطور دائم افزایش یابد تا به آنجا که اغلب فعالانی که در شهر های مختلف و نقاط گوناگون شهرهای بزرگ در شاخه قرار دارند هر چند وقت یکبار ایجاد شاخه دیگری را ضروری تشخیص دهند. البته با اتخاذ روشهای ضروری از ورود افراد نفوذی رژیم به درون شاخه حتی الامکان باید جلوگیری کرد.

منابع انسانی را چگونه بسیج و بکار میگیریم:

از جمله مهمترین وظیفه گردانندگان شاخه ها شناسائی علاقه مندان و داوطلبان واقعی ، به عضویت در آوردن آنان و برنامه ریزی برای آموزش دادن ، مطلع و مشغول نگاهداشتن مستمر اعضای شاخه ها است. مسئولین شاخه ها در بدو امر باید لاقلاً با مطالب و منابع و مآخذی که در سایت و جزوه های جنبش آزادیخواهان ایران آمده است بخوبی آشنا باشند و اطلاعات و آگاهی های خود را در این زمینه بطور مستمر افزایش داده و توجه داشته باشند که چه وظیفه خطیری را عهده دار شده اند. باید بدانند که چنانچه اعضای شاخه را برای مدتی ، حتی یکماه

به حال خود و بی سرپرست رها کنند، چگونه روحیه ها کسل شده، فعالیت ها مختل و شاخه در حال اضمحلال قرار خواهد گرفت. آنها باید نقش رابط را با شاخه های دیگر ایفا نمایند یک شاخه نافرمانی موفق شاخه ای است که در فعالیت های مهم ملی همراه با سایر شاخه ها با موفقیت مشارکت دارد و اشتباهات گذشته را تکرار نمیکند.

از بدو کار باید راههای چگونگی جلب داوطلب که در بر گیرنده مسائل مختلف این کار بطور مستمر باشد تهیه کرد. به آزادیخواهان تازه وارد باید موقعیت ابراز وجود و نشان دادن خود در کارهایی که بخوبی از عهده آنان برمیآیند را داد. باید بین مهارت های آنان و احتیاج های مبارزه پل زد و آگاهی های مبارزانی آنان را دائم افزایش داد. آنها همگی اعم از زن و مرد و مسلمان و غیر مسلمان و جوان و پیر،... باید بدانند و احساس کنند که هیچگونه تبعیضی در سازمان اعمال نمیشود و سلسله مراتب ترقی در جنبش برای همه، بر اساس صمیمیت، وفاداری، مهارت، شهامت و انسانیت، باز است.

به هر یک از آنها باید امکان نشان دادن تمامی مهارت های خود، بخصوص در کارهای دشوار را داد. برای هر یک از آنان باید تشریح کرد که با توجه به تخصص و پیشینه او چه کارهایی را او برای سازمان بهتر میتواند انجام دهد. شرح وظایف هر مبارز باید روشن و مشخص باشد. نظارت و حمایت در اعمال نظام ارزشیابی درست باید پایه و اساس کار باشد.

سه سوالی که در ابتدا در مورد هر داوطلب آزادیخواهی مطرح خواهند بود بدین قرارند (1) تخصص، اطلاعات و آمادگی او در ارتباط با فعالیت های جنبش؛ (2) علاقه او به نوع فعالیت ها؛ (3) آمادگی زمانی او، چه تعداد و ساعت در هفته، چه روزهایی، چه ساعاتی برای امور مربوط به شاخه برای او مناسب است.

یک شاخه فعال مبارزاتی در هیچ شرایطی فعالان مبارز را فراموش نمیکند، آنها را بیکار و تنها نمیگذارد، آنها را نادیده نمیگیرد، نیرو و توان بالقوه آنان را کمتر از آنچه هست ارزیابی نمیکند، به احتیاجات آنها بی توجهی نشان نمیدهد، هیچ وقت آنها را در تاریکی و بی اطلاعی و حالت عاطل و باطل بودن، بین زمین و آسمان نگه نمیدارد.

قدرت هر شاخه علاوه بر فعالیت های گوناگون مبارزاتی هماهنگ با سایر مبارزان بستگی به ابتکارات شاخه در زمینه جلب مداوم کمک های مالی، جلب مستمر اعضای جدید و آموزش و کارآئی آنان تا سرحد ممکن و حفظ و گسترش فعالیت های شاخه و شناخت واقع بینانه ظرفیت های حریف است.

اهمیت عامل زمان در مبارزات نافرمانی های مدنی

عامل زمان در مبارزات غیر خشونت آمیز علیه دیکتاتور ها یک عامل بسیار ارزشمند است، بخصوص در شرایط ایران امروز و مبارزات آزادیخواهانه مردم ایران با رژیم خشونت باری که سالهاست کوشش میکند تا به بمب اتمی دسترسی پیدا نموده و از این طریق فریاد " نفس کش" در ایران و دنیا (را) سر دهد، به این امید که به عمر رژیم منحوس دیکتاتوری خشونت بار

و زن ستیز خود بیفزاید، سنگسار کند، دست و پا ببرد، چشم در بیاورد، زجر و شکنجه کند، زندانها را پر کند و گسترش دهد و ایرانیان آزادیخواه را بیش از پیش فقیر و آواره و ترور کند و ایران را به عقب برگرداند.

عامل زمان یک منبع ارزشمند در کلیه مبارزات و بخصوص امروز در مبارزات آزادیخواهان ما است. زمانی که از دست می‌رود دیگر بدست نمی‌آید پس باید به بهترین وجه از آن برای آزادی ایران استفاده کرد، کار امروز را نباید به فردا واگذار کنیم. از پراکندگی و تفرقه جوئی و بی تفاوتی و باری به هر جهت باید بیرون آمد. باید متکی به نیرو و توان خود بود و در انتظار نجات دهنده سوار بر اسب سفید و امریکا و انگلیس و و خارج و خارجی نبود.

امروز سوخت زمان به هیچ وجه به نفع حفظ یکپارچگی ایران و به نفع آزادیخواهان ایران نیست. هر کشور خارجی قبل از هر چیز بدنبال منافع خویش است، به فکر ایران و حفظ یکپارچگی ایران، پیشرفت ایران و رفاه ایران و ایرانی نیست. این وظیفه ما ایرانیان است که به خود ائیم و جلوی گذشت زمان، باطل شدن و بی حاصل ماندن آن برای حفظ یکپارچگی، تمامیت ارضی و پیشرفت و آزادی ایران را بگیریم. این یک وظیفه بزرگ ملی و میهنی همه ما ایرانیان، در این مقطع حساس تاریخی کشورمان است. فراموش نکنیم زمانی که از دست می‌رود عمر ما و آینده فرزندان ما است که دیگر بدست نمی‌آید و ویرانی کشور ما و تاراج منابع عظیم ملی ما است که آنها هم دیگر بدست نمی‌آید. منابع نفت و گاز دائمی نیستند. مشکلات سلامتی و رشد جسمی و کار آئی فرزندان کشور است که قابل بازگشت نیست.

لزوم ارزیابی هر فعالیت نافرمانی پس از پایان کار

قبل از هر سلسله عملیات نافرمانی، شاخه باید حداقل اهداف واقع بینانه ای را که فعالیت برای رسیدن به آن انجام می‌گیرد، مشخص کرده باشند. پس از پایان کار ارزیابان شاخه باید، ارزیابی درستی از درجه کسب موفقیت و مسائل و مشکلاتی که در راه بوده ، به منظور جلوگیری از تکرار آن و بهبود کار در آینده ارائه دهند. در اینجا ارزیابان باید به سوالات زیر پاسخ دهند:

آیا جمعیتی که در طول تظاهرات به ما پیوست یا با اعتصابیون هم صدا شد، یا از تحریم‌ها حمایت کرد بیش از حد تصور مابود؟

آیا مسئولان و اعضای شاخه‌ها در طول مدت کار ، طبق برنامه عمل کردند؟

آیا بنیه مالی و سازمانی و وسعت آن برای انجام موفقیت آمیز کارزار و ادامه آن کافی بود؟

آیا راهپیمائی‌ها ، اعتصابات و یا تحریم‌ها موثر بودند؟

آیا مردم به طور کلی آگاهی بیشتری نسبت به مسائل و مشکلات و راهبرد مبارزه پیدا کردند؟

آیا در این عملیات افرادی از اعضای شاخه کتک خورده اند؟ به زندان رفته و شکنجه شده

اند؟

چه تعداد از آنها ، با ذکر نام و مشخصات هنوز در بازداشت هستند؟

آیا کسی با خانواده آنها در تماس است؟

چگونه اقداماتی برای آزادی آنان و جلوگیری از زجر و شکنجه ایشان باید انجام داد؟

میزان تاثیر گذاری مبارزان و جلب حمایت مردم چه بود؟

نحوه تهیه برنامه کار یک فعالیت مبارزاتی

همیشه در کار مبارزه باید به جای توجه به کلیات به اجرا گوناگون کاری که در دست اجرا داریم و نتیجه نهایی که میخواهیم بگیریم توجه داشته باشیم. مثلا به جای اینکه در دستور العمل کارهائی که باید قبل از آغاز یک فعالیت انجام گیرد بنویسیم که: کمیته روابط عمومی شاخه شب قبل و یا صبح روز برگزاری تظاهرات از طریق پست الکترونیک ، فاکس و تلفن از مسئولین رسانه های خارجی و داخلی برای حضور در محل آغاز تظاهرات دعوت خواهد نمود؛ یا اگر در راهپیمائی و تظاهرات به پوستر، عکس ، پلاکارت ، قطعنامه ، اطلاعیه عمومی یا مطبوعاتی نیاز است لااقل از چند روز قبل آنها را تهیه و برای استفاده از یکی دو روز قبل بسته بندی شده آماده خواهیم داشت و مامورین حمل و نصب و توزیع نیز مشخص شده اند. در رده بندی کارهائی که باید قبل از آغاز برنامه انجام پذیرد همیشه توجه خودمان را به هدف و نتیجه نهایی که میخواهیم بدست آوریم معطوف میکنیم تا در لابلای کارهای مختلف چیز مهمی از نظرمان دور نماند و از ائتلاف وقت و انرژی خود و مبارزان جلوگیری کرده باشیم و به موقع آمادگی لازم را بدست آوریم. مسئول هر کاری باید بداند که چه کسی چه کاری را باید دنبال کرده ، به اتمام رسانده و نتیجه کار را در کجا و در چه تاریخی و به چه کسی باید گزارش دهد. انجام هر برنامه موفق مستلزم تقسیم کار و هماهنگی لازم مابین مسئولین بخش های مختلف برنامه است. در اینجا تقسیم کار معمولا" به ترتیب زیر بین چهار گروه، و هماهنگی های لازم از طریق مسئول شاخه انجام میگردد. معمولا" این چهار گروه شامل: (1) گروه مسائل اداری، مالی و روابط انسانی؛ (2) گروه جمع آوری اطلاعات و ضد اطلاعات و تجزیه و تحلیل آن؛ (3) گروه عملیات مربوط به ارتباطات درون شاخه و ارتباطات بین شاخه و خارج (از جمله سایر شاخه ها)؛ (4) گروه تهیه تجهیزات ضروری و اقدامات عملیاتی ، میشود. به منظور بالا بردن کارائی و گرفتن نتیجه درست این 4 گروه باید از طریق مسئول شاخه و مسئولین گروهها برای بهبود مستمر کار شاخه با هم در ارتباط دائم باشند، چون علت وجودی آنها همین است.

آنچه از کارهای ضروری شاخه محسوب میشود ترتیب برنامه کار آموزی های گوناگون ضروری برای اعضای شاخه است. یکی از شرایط ارتقا در درون شاخه باید علاوه بر درخشیدن در برنامه های عملیاتی و گسترش شاخه ها در سطح شهر ، استان و کشور به طور کلی، گذراندن دوره های گوناگون کارآموزی نافرمانی باشد.

لزوم وجود انعطاف در مرحله اجرای برنامه ها

در اجرای برنامه های تظاهرات خیابانی، اعتصابات یا سایر برنامه های نافرمانی اعضای شاخه و شاخه ها بطور کلی از نوع عکس العمل رژیم در مقابل خود اطمینان ندارند. مسئولین شاخه و اعضای شاخه ها در اجرای طرح باید همیشه آمادگی یک قدم به عقب برداشتن به منظور دو قدم به جلو رفتن را داشته باشند. تا در صورت اعمال وحشیانه خشونت از جانب رژیم علیه حفظ جان مبارزان طوری عمل کنند که در واقع برنده نهایی در نبرد بین رژیم و آزادیخواهان مردم بپاخاسته ضد رژیم آخوندی باشند.

همانطور که پروفیسور جین شارپ متخصص معروف آمریکائی رشته نافرمانی های مدنی در زمینه مرحله گذار از دیکتاتوری به دموکراسی میگوید:

هنگامیکه بخواهیم یک رژیم دیکتاتوری را با حداقل آسیب و هزینه از پا درآوریم، باید بر روی یک استراتژی بزرگ هوشمندانه که شامل ایجاد نیروئی مردمی، قدرتمند، شجاع و پر تهور و متکی به خود است تکیه کنیم. در این رهگذر اولین شرط، تهیه استراتژی بزرگ خردمندانه ای است که لازمه موفقیت مبارزات برای کسب آزادی است. استراتژی بزرگ باید با مطالعات ضروری طراحی شده و احتیاجات انسانی و مالی لازم را تامین نماید. کار مبارزات باید طبق برنامه بطور مداوم و با مهارت و انجام ارزیابی های پی در پی دنبال شود. علاوه بر مراتب فوق باید به سه شرط زیر نیز بطور مداوم توجه داشت:

تقویت اراده، اعتماد به نفس و مهارت های گوناگون مقاومت در میان مردم آزادیخواه مبارز. ایجاد و تقویت گروهها و سازمانهای گوناگون اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی مردمی مستقل از حکومت.

ایجاد و تقویت نیروی داخلی قدرتمندی که در صحنه مبارزات بطور مستمر تا روز آزادی با قدرت عرض اندام کند.

(رجوع شود به مقاله استراتژی بزرگ به قلم دکتر منوچهر گنجی که بخش عمده ای از نظریات پروفیسور جین شارپ در آن منعکس گردیده است)

برخی دیگر از انواع عملیات نافرمانی های مدنی

کم کاری- پایین آوردن سطح تولید و مقدار کار در اثر انواع کم کاری ها
ملا لغتی شدن در کارها- کار چند دقیقه ای را در اثر با وسواس کار کردن و احتیاط بیش از اندازه بکار بردن و وقت تلف کردن طی مدت یکساعت و حتی بیشتر، انجام دادن.

اعتصاب نشست در داخل کارگاهها، کارخانجات یا ادارات و دواير دولتی و پشت دستگاه کار. معمولاً ماموران انتظامی از ترس آسیب رسانیدن به ماشین آلات وارد کارزار با اعتصابیون نمیشوند. اعتصاب نشست در خیابان ها نیز اکثراً؛ بیش از اعتصاب ایستاده تاثیر گذار است.

اعتصاب از طریق ارائه خدمات بهتر و ارزاتر و در صورت لزوم مجانی: مانند پرستاران و پزشکانی که به جای پیوستن به اعتصابیون و به خطر انداختن جان مراجعین و آنهایی که

پشت در بیمارستانها به علت نداشتن پول خوابیده اند در بیمارستان میمانند ، خدمات درمانی انجام میدهند ولی از کسی در آن زمان پول نمیگیرند یا مغازه دارانی که نوشابه و غذای ارزان به اعتصابیون میدهند و یا اتوبوس هائی که در آن دوران بلیط اتوبوس از کسی مطالبه نمیکند. در ادارات و مدارس و کارخانجات ، ... خود را به مریضی زدن و ادارات را ترک کردن- این نوع عذر و بهانه ها بالاخص در مواردی سخت کار ساز هستند که کارگران و کارمندان قانونا" یا عملا" از حق اعتصاب برخوردار نمیشوند. خود را به مریضی زدن گروهی بزرگ در روز خاص کار آن واحد ، اداره و وزارتخانه ها را بکلی مختل میکند.

ایجاد اعتصاب های منطقه ای ، شهری و عمومی، از طریق متحد ساختن گروههای گوناگون که به پشتیبانی از یکدیگر دست به اعتصاب میزنند از جمله دانشجویان، دانش آموزان ، معلمین، استادان، کارمندان، کارگران،.....

این جهان کوه است و فعل ما ندا

سوی ما آید نداها را صدا